

Duurzaam wonen in Breda

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

In 2020 werkten we samen met de stad aan de omgevingsvisie 2040. Daarmee geven we in woord en kaart vorm aan de kwaliteit van leven richting 2040.

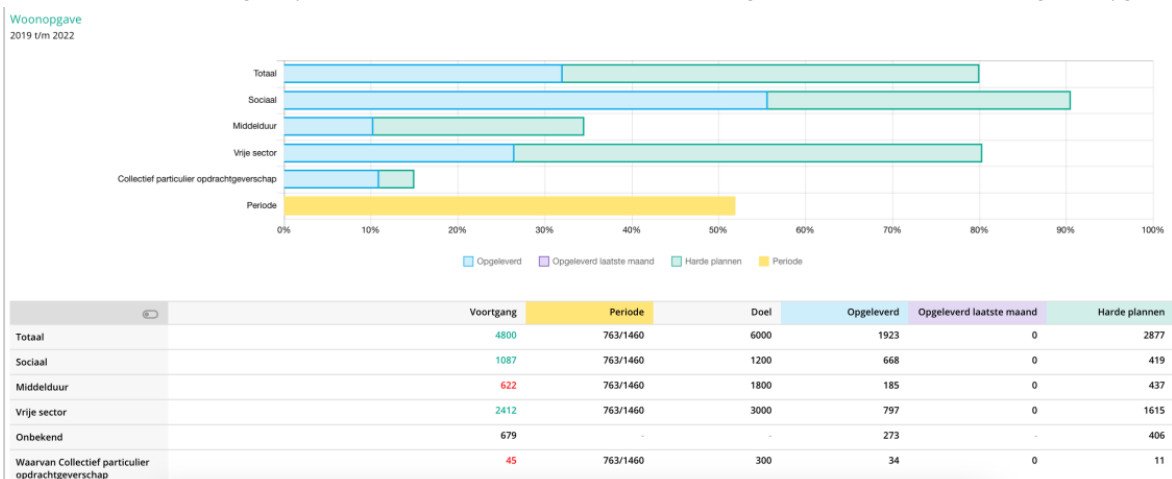
Met de voortgang van de grote projecten (zie programma 2), de aankoop van Corbion, de 100 dagen aanpak voor meer woningen en de woningbouwimpuls van het Rijk maakten we de ambities voor Breda als fantastische woonstad concreet.

- We voerden veel ambities duurzaamheid uit die in het uitvoeringsprogramma klimaat staan.
- We behaalden resultaten binnen de energietransitie.
- De Regionale Energie Strategie West Brabant (RES) van de 16 betrokken gemeenten bood de landelijke overheid een conceptbod aan voor het opwekken van regionale energiebronnen.
- Het proces van de Transitie Visie Warmte (TVW) startte op met de stakeholders zoals Woningbouwcorporaties, BRES en de huurderskoepel. Samen maken we een overzicht van wijken die als eerste aan de slag gaan met het aardgasvrij maken van de woningen/bedrijfsgebouwen.

Thema Wonen in Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

We voerden de Versnellingsaanpak wonen verder uit. In onderstaande afbeelding leest u de stand van de woningbouwopgave.

Met deze gegevens trekken we de volgende conclusies:

- Opgave 6.000 woningen ligt in opleveringen nog niet op schema, maar in harde plannen wel;
- Opgave 1.200 sociale huurwoningen ligt op schema, maar nog onvoldoende met de Bredase woningcorporaties;
- Opgave 1.800 middeldure woningen ligt in opleveringen en in harde plannen niet op schema;
- Opgave 300 woningen middels CPO ligt nog niet op schema.

De versnelling van de realisatie van woningen is verder ingezet. In 2020 is voor alle prijscategorieën meer zicht gekomen op harde plannen. Vanuit de 100-dagen aanpak ontstond perspectief voor het realiseren, dan wel in harde plannen hebben, van 6.000 woningen. Grote inspanningen van zowel marktpartijen als gemeente blijven nodig om deze daadwerkelijk naar harde plannen te brengen. In 2020 is de nota bovenwijks vastgesteld die de gemeente in staat stelt kosten van randvoorwaardelijke voorzieningen voor de nieuwe gebiedsontwikkelingen te treffen.- Het aantal bestemmingsplannen dat naar de gemeenteraad is gebracht en in de pijplijn zit voor 2021 is ongeëvenaard hoog. Binnen de programmering heeft de realisatie van middeldure en het realiseren van sociale woningen met de corporaties de meeste extra aandacht.

De versnelling van de realisatie van woningen volgt onder meer uit het aantal woningen dat is opgeleverd, dan wel in harde plannen is opgenomen: van circa 4.050 ten tijde van de raadsbrief 'stand van zaken versnellingsopgaven wonen (woningbouwopgave)' 1 juni 2020, naar 4.800. Hiervan zijn in 2020 316 sociale huurwoningen, waarvan 43 door de drie Bredase woningcorporaties, 70 middeldure woningen en 384 woningen in de vrije sector gerealiseerd. Daarvan zijn 18 woningen door CPO gerealiseerd. Van 97 woningen is het prijssegment onbekend in de gemeentelijke registratie.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN ?

In 2019 maakten we afspraken in de Alliantie Breda 2019 tot en met 2023. Deze voerden we in 2020 uit samen met de 3 grote Bredase woningcorporaties (Alwel, WonenBredburg en Laurentius) en de gezamenlijke huurderskoepel.

Dit binnen de thema's:

- Betaalbaarheid en beschikbaarheid;
- Nieuwbouwopgave;
- Duurzaamheid;
- Samenwerken in de wijk;
- Wonen;
- Zorg en veiligheid.

Een bijzondere doelgroep is de huisvesting statushouders.

De taakstelling huisvesting vergunninghouders is een jaarlijks terugkerende (wettelijke) taak. Tweemaal per jaar wordt de hoogte daarvan vastgesteld. Afgelopen jaren bouwde de gemeente Breda een achterstand op in de uitvoering van de taakstelling, omdat het COA te weinig mensen aan Breda koppelde. 2020 eindigden we met een achterstand van 66 mensen. Met de toezichthouder spraken we af om de achterstand in drie taakstellingsperioden in te lopen. Vrij snel na de lockdown begin maart 2020 werden de processen in de asielketen stilgelegd. Tot eind maart konden mensen naar Breda verhuizen, maar toen viel ook de huisvesting in onze gemeente stil. De woningaanbiedingen bleven wel gehandhaafd. In overleg met de corporaties en Vluchtelingenwerk ontwikkelden we een nieuwe coronaveilige werkwijze. Begin mei startte ons huisvestingsproces weer op.

We vroegen bij het Rijk een subsidie aan van € 1,1 miljoen voor de realisatie van 150 tijdelijke woningen voor spoedzoekers (met en zonder) hulpvraag. De woningcorporaties zorgen voor deze tijdelijke woningen.

Om zoveel mogelijk sociale huurappartementen te behouden voor verhuur, stelde de gemeenteraad in november de nieuwe Huisvestingsverordening Breda 2020 vast. Deze verordening maakt het juridisch splitsen van panden (met minimaal 2 zelfstandige woonruimten) in meerdere appartementsrechten vergunningplichtig.

Op 16 oktober 2020 stelde de gemeenteraad het CPO-beleid vast. Dit maakt het mogelijk om op particuliere gronden CPO-initiatieven af te dwingen. We willen 300 woningen in CPO-verband realiseren.

Voor het maken van goede afwegingen en het realiseren van woongebieden waar mensen langer zelfstandig kunnen wonen zijn 15 (en 1 stedelijke) gebiedsbeschrijvingen Wonen en zorg vastgesteld. Dit is een onderdeel van de Gebiedsprofielen Wonen.

Onze samenwerking met woningcorporaties, 10 zorgpartijen en CZ leidde tot een Pact Wonen en zorg. Het programmaplan voeren we de komende jaren uit en actualiseren we.

We ontwikkelden het systeem Valtimo om onder meer de stand van zaken van de woningbouwopgave te monitoren. Hierin werken we datagestuurd aan real time sturingsinformatie met het slim ontsluiten van bestaande registraties.

Voor de realisatie van een gemengd wonen project in de Rijpstraat, waar 20 van de 53 woningen bestemd zijn voor mensen die zelfstandig wonen en begeleiding krijgen, sloten we een samenwerkingsovereenkomst met WonenBredburg, Prisma, Sovak, SmoBreda en Zintri-zorggroep.

Ook in 2020 had de gemeente Breda de Starterslening om mensen tot en met 35 jaar te helpen bij de aankoop van hun eerste woning. In totaal kenden we 36 leningen toe. Daarnaast heeft Breda voor mensen die langer thuis en in de eigen omgeving willen blijven wonen de Blijverslening en de Verzilverlening. De Blijverslening kan door alle eigenaar-bewoners aangevraagd worden. De Verzilverlening alleen door mensen die maximaal 10 jaar voor huur AOW-gerechtigde leeftijd zitten en een maximaal inkomen hebben van € 45.000.

Hoewel naar beide leningen regelmatig navraag is, zijn er geen leningen verstrekt.

Thema Verdeling beschikbare ruimte

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Half 2020 werd bekend dat de Omgevingswet een jaar later in gaat, op 1 januari 2022. De voorbereidende werkzaamheden schoven deels door naar 2021.

Voorbereidingen in 2020:

- Medewerkers die met de nieuwe wet te maken krijgen volgden een e-learning Omgevingswet;
- We dachten processen uit voor initiatieven en vergunningen en deden een verkenning met intake- en omgevingstafels;
- We deden ervaring op met de participatieleidraad.

In 2020 beperkten we de uitvoeringskosten voor de invoering van de Omgevingswet zoveel mogelijk. We ronden de omgevingsvisie af. De langere doorlooptijd van de invoering van de wet brengt extra kosten met zich mee.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN ?

- In 2020 werkten we aan een 75% versie van de omgevingsvisie. De visie kwam mede tot stand door diverse gesprekken (webinars) met de stad en belanghebbenden. De 75% leggen we begin 2021 voor aan college en raad waarna we de definitieve visie in de loop van 2021 afronden. Deze is ook formeel ter inzage. Uiteindelijk stelt de raad de visie vast. De 'landelijke voorziening' is nog niet zover dat hierin ook de omgevingsvisie verwerkt kan worden. (vertraging in deze landelijke voorziening is de reden geweest voor uitstel van invoering van de wet).
- Ook de werkzaamheden voor het omgevingsplan zijn opgeschoven. In 2020 werkten we aan het bouwen van een casco. Vanwege het uitstel van de wet verschoven werkzaamheden naar 2021 en zetten we capaciteit in op de versnellingslocaties van woningbouw en bedrijventerreinen. Het casco wordt nu gevuld. We starten met het invoeren van de Claudius Prinsenlaan. Vanaf 1 januari 2022 geldt dat we, van rechtswege, een 'tijdelijk omgevingsplan' hebben. Gaandeweg vullen we deze om uiteindelijk een omgevingsplan te hebben dat voldoet aan de richtlijnen van de wet. Nieuw beleid, bruidsschat en verordeningen zijn daar onderdeel van.
- Vanaf augustus 2021 nemen we geen bestemmingsplannen meer in procedure.
- Door het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet schuiven andere werkzaamheden ook op. Zo starten we half 2021 starten met het werken volgens de nieuwe werkprocessen. De voorbereiding hierop doen we al in overleg met de ketenpartners. Dit geeft ons een half jaar om de processen goed in te regelen.
- De software om aan te sluiten op het landelijk systeem is aangeschaft, medewerkers worden getraind in het gebruik ervan en we volgen de landelijke ontwikkelingen op de voet om de koppeling te maken zodra het kan.
- Het gebruik van de participatieleidraad is geëvalueerd en is begin 2021 naar de gemeenteraad gestuurd.
- Er zijn 18 bestemmingsplannen vastgesteld. Deze dragen met name bij aan de woonopgave en de ontwikkelingen in het buitengebied.
- Er is een start gemaakt met het opstellen van een paraplu bestemmingsplan evenementen.

- Er zijn 228 initiatiefplannen (niet passend in bestemmingsplan) beoordeeld.
- Er zijn 18 bestemmingsplannen vastgesteld die deels ontwikkelingen in het buitengebied faciliteren, maar met name zijn opgesteld om de woningbouwopgave te faciliteren.
- Voor de verplaatsing LPG tank Zwijnsbergenstraat 5-7 (tankstation Trumpi) zijn de voorbereidingen gestart. Hiervoor is een bedrag van € 60.000 geraamd. In de voorbereiding is de aanvraag omgevingsvergunning en aanvraag milieuvergunning gestart. De procedure en de daadwerkelijke verplaatsing van de tank zal doorlopen tot in 2021. Een deel van de uitgaven wordt pas in 2021 gemaakt.
- Bouw moskee aan Vlaanderenstraat 1. Door corona is het hoger beroep bij de Raad van State pas vlak voor kerst 2020 behandeld. Na de uitspraak in 2021 (die inmiddels is gedaan) vindt de financiële afwikkeling van het project plaats in 2021.

Thema Grote woonprojecten in de stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Breda is en blijft een aantrekkelijke woongemeente, maar er is spanning op de woningmarkt. We voerden de Versnellingsopgave Wonen uit om dit te verminderen. We verkenden de mogelijkheden voor het versneld realiseren van woningen met de Bredase 100 dagen aanpak.

In 2020 zetten we vooral in op:

- De randvoorwaarden voor meer woningen;
- De 100 dagen aanpak;
- Extra ambtelijke capaciteit voor het realiseren van meer harde plannen;
- De omgevingsvisie om de plannen voor meer woningen ook beleidsmatig te borgen.

De corporaties deden voorstellen voor de inzet van een impuls van € 1,7 miljoen voor sociale woningbouw. Hiervoor gaan we eerst verplichtingen aan. De daadwerkelijke uitgave van middelen volgt in latere jaren. Op dezelfde manier geven we vorm aan de financiële impuls voor middelduur. Ook hiervoor geldt dat we nu verplichtingen aangaan, maar later uitgeven. Dit heeft gevolgen voor de fasering van de impuls voor de woonagenda.

Breda sloot zich aan bij het initiatief van de alliantie voor de nationale omgevingsvisie (NOVI). Deze NOVI-Alliantie heeft als doel om de uitvoering van de NOVI te versnellen. In dat kader pakten we de uitwerking van een Regionale Investeringsagenda (RIA) voor de regio Baronie op. Inmiddels sloten zich 9 gemeenten bij dit initiatief aan. We brengen samen de integrale regionale investeringsopgave in beeld langs de pijlers Wonen, Werken, Mobiliteit en Groen-Blauw. Dit wordt een propositie richting de provincie Noord-Brabant en het Rijk.

Deze RIA is een bouwsteen voor het nog uit te werken Verstedelijkingsakkoord voor de stedelijke regio Breda-Tilburg. In het bestuurlijk overleg meerjarenprogramma infrastructuur en transport van 25 november 2020 is met de provincie en het Rijk afgesproken dat er een Verstedelijkingsstrategie voor stedelijk Brabant wordt opgesteld. Deze Verstedelijkingsstrategie krijgt een concrete uitwerking in tenminste 3 stedelijke regio's. Breda-Tilburg is er daar 1 van. Op 18 december 2020 vond een bestuurlijke startconferentie plaats van de deelnemende gemeenten, waterschappen, provincie en Rijk. We streven naar vaststelling van het Verstedelijkingsakkoord in het BO leefomgeving in het voorjaar van 2022.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN ?

We versnelden de uitgiftetrajecten van de Bouverijen. We verkenden woningbouw mogelijkheden van het project Woonakker vanuit een 100-dagen aanpak.

Ook versnelden we de woningbouwproductie door samen met marktpartijen te werken aan de gebiedsontwikkelingen Hero, Moleneind-West, Blossom, BeeksBuiten, Cosun en Bavel. Voor deze gebiedsontwikkelingen zijn gebiedsperspectieven opgesteld.

We doorliepen ruimtelijke procedures om de bouw van woningen mogelijk te maken.

We stelden bestemmingsplannen vast voor onder meer de locaties F1, Tuinen van Genta en voor de herontwikkeling van de voormalig UWV-locatie aan de Markendaalseweg.

We hebben een Vestiging gemeentelijk voorkeursrecht (WVG) aangewezen voor percelen aan de zuidwestelijke zijde van Bavel. Het gebied is aangeduid als toekomstige bestemming voor wonen met alle bijbehorende voorzieningen, en als niet-agrarische en nader uit te werken gebied.

De Bredase aanvraag Woningbouwimpuls is door het Rijk gehonoreerd. Dit is voor de versnelde bouw van ruim 600 woningen in 'de Strip' in CrossMark. De bijdrage hiervoor is circa 10 miljoen euro. Er kunnen zo in Breda meer betaalbare woningen worden gebouwd om het woningtekort te verminderen en de economie een impuls te geven.

De uitgaven in de Bredase versnellingsimpuls uit het bestedingsplan voor de woonopgave volgen de productie van de harde plannen in het komend jaar en de jaren daar op. Door corporaties zijn eerste projecten voor de versnelling voorgedragen en begin 2021 verwachten we dit ook voor middenduur. De middelen voor 2020 zijn niet uitgeput, maar blijven nodig om een versnellingsimpuls te geven.

Met uitnodigingsplanologie nodigen we actief marktpartijen uit om met ideeën te komen en bij te dragen aan de woningbouwproductie. Zo is de gemeente onder andere benaderd door partijen met ideeën voor het Chasseveld en omgeving.

Thema Bereikbaar Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

In de overleggen over het Toekomstbeeld OV2040 brachten we, zowel ambtelijk als bestuurlijk, het belang voor een bereikbaar Breda in. Met het vaststellen van het Toekomstbeeld OV2040 maakte de minister van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) duidelijk dat de (inter)nationale bereikbaarheid van Brabant en Breda bijzonder belangrijk zijn.

Met de vastgestelde Mobiliteitsvisie Breda zetten we een 1e stap om de inwoners te verleiden bewuster te kiezen voor het vervoer dat past bij hun reisdoel. Dit doen we ook door het inrichten van verschillende fietsstraten en de introductie van elektrische scooters.

De Mobiliteitsvisie Breda draagt ook bij aan een betere afstemming tussen verstedelijking en mobiliteit, waarbij de uitgesproken ambities voor de Noordelijke Rondweg hiervan een goed voorbeeld zijn.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN ?

Op 17 november 2020 bood het college de Mobiliteitsvisie Breda ter besluitvorming aan de gemeenteraad aan. Deze is in januari 2021 vastgesteld.

Met deelname aan zowel ambtelijke als bestuurlijke overleggen, voor zowel de A27 als A58 worden de Bredase bereikbaarheids- en leefbaarheidsbelangen ingebracht.

Voor de A27 Houten-Hoopolder leidt dit tot het feit dat in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) Overzicht voor het jaar 2022 start realisatie is opgenomen en de verwachte openstelling 2027-2029.

Tijdens de overleggen over de A58 is duidelijk geworden dat vanwege het stikstofdossier de verschillende tracéonderdelen van InnovA58 vertraging oplopen. In het MIRT Overzicht wordt voor het tracédeel Galder-St. Annabosch 2025-2029 als verwachte openstelling aangegeven. Voor het tracédeel Tilburg-Eindhoven is de verwachte openstelling 2023-2026.

Voor het tracédeel Tilburg-Breda, waarbij vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid Breda participeert in het projectteam wordt een MIRT Verkenning uitgevoerd en is de verwachting dat in Q4 2021 de voorkeursbeslissing wordt genomen, waarna de planuitwerking kan worden opgestart.

Breda gaf samen met regionale partners invulling aan het landelijk Toekomstbeeld OV 2040. Daarin staan meer treinen naar Eindhoven en Brussel en rechtstreekse IC-verbindingen met Utrecht en Düsseldorf.

Nieuw is de gezamenlijke lobby voor de treinverbinding tussen Den Haag en Aken die via Breda rijdt. Hiermee versterkt Breda haar positie als internationaal knooppunt.

In 2020 is met het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat, 3 provincies en de gemeente Utrecht onderzocht welk soort OV-verbinding op de lijn Breda-Gorinchem-Utrecht haalbaar is na oplevering van de verbrede A27 in 2029.

Er zijn op provinciaal en rijksniveau oriënterende gesprekken gevoerd om een MIRT Onderzoek Verstedelijking Breda-Tilburg met daarin de internationale knoop Breda op de MIRT Agenda te krijgen. In 2021 wordt de mogelijkheid van het uit (laten) voeren van een MIRT Onderzoek verder onderzocht.

Met de provinciale coalitie voerden we gesprekken (mei 2020). De verwachting is dat in Q1 2021 de samenwerkingsdeal wordt gesloten (mobiliteitsdeal).

De studie Noordelijke Rondweg is afgerond. Dit leidde tot het opstellen van de visie Noordelijke Rondweg. Op 15 december 2020 heeft het college deze visie Noordelijke Rondweg ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. De mobiliteitshub is onderdeel van de gebiedsontwikkeling Havenkwartier. In samenwerking met de ontwikkelende partijen is in 2020 gewerkt aan een voorstel. Dit loopt in 2021 door.

In 2020 zijn de volgende activiteiten uit het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit uitgevoerd:

- De 4 Kruispunten op de Ettensebaan zijn in 2020 uitgevoerd. Kruispunt Zuidelijke Rondweg-Mastbosstraat wordt voorjaar 2021 aangepakt, gelijktijdig met 2 andere aanliggende kruispunten op de Zuidelijke Rondweg;
- In 2020 zijn 25 verkeersregelininstallaties (VRI's) smart gemaakt (iVRI's) welke communiceren met weggebruikers. Een aantal technische details moet nog worden opgelost. De verwachting is dat in Q1/2 2021 deze iVRI's volledig operationeel zijn;
- Voor Teteringen is, in samenwerking met een extern adviesbureau, een onderzoek opgestart naar de verkeerssituatie in Teteringen. Daarbij ligt de focus op Oosterhoutseweg, kruispunten en doseersysteem. Ruimtelijke ontwikkelingen worden hierin meegenomen. Verwachting is dat dit in april 2021 gereed is. De mobiliteitsvisie Prinsenbeek heeft input geleverd voor de Mobiliteitsvisie Breda. Hierin staat de regionale oplossing opgenomen om het doorgaande regionale verkeer om te gaan leiden langs nieuwe verbindingen tussen Zevenbergen en de A16 en Etten-Leur/A58. De mobiliteitsvisie Prinsenbeek is in samenwerking met de werkgroep Verkeer in Prinsenbeek opgesteld;
- Arriva Brabant zag in 2020 door corona geen ruimte voor verbetermaatregelen, maar moest zelfs het OV-voorzieningsniveau enigszins inkrimpen. Betere bereikbaarheid van bedrijventerrein met o.a. gedeeld vervoer, maar vooral ook andere (grote) OV-verbeteringen in Breda, zoals o.a. zero emissie, komen later in beeld: die zijn nl. opgehangen aan en afhankelijk van: a) vaststelling en uitwerkingstraject Mobiliteitsvisie Breda en b) voorbereiding, inhoud en implementatie van de nieuwe OV-concessieverlening West-Brabant door de provincie. Dat laatste is door corona alsook de sterk gewijzigde situatie op de aanbestedingsmarkt in Nederland de komende paar jaar met minstens een half jaar uitgesteld, nl. tot 16 juli 2023;
- Snelfietsroute Breda-Tilburg, onderdeel Heerbaan, is uitgevoerd;
- Snelfietsroute Breda-Etten-Leur, onderdeel Nijverheidsingel, is verbeterd;
- Ronde en fietstunnel (IABC-Leursebaan) is in voorbereiding, wordt in 2021 uitgevoerd;
- Fietsstraat Rietdijk is uitgevoerd. GOP Dorpstraat (Geregelde Oversteek Plaats) Ulvenhout is gerenoveerd. Renovatie GOP Heerbaan is verplaatst naar 2022. Onderzoek over noodzaak van deze GOP wordt in 2021 uitgevoerd;
- Bij diverse scholen zijn er infrastructurele aanpassingen verricht (parkeerverboden/eenrichtingsverkeer) en in het kader van BVL zijn gedragsacties (Groene Voetstappen) uitgevoerd;
- Voor Smart Mobility zoeken we naar mogelijkheden om verkeer Slim te gaan Sturen waardoor het niet meer door 30 km zones/kwetsbare locaties wordt geleid. De eerste proeven voerden we in 2020 in Breda uit.

Verder kreeg de Verklaring Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020-2023 een nadere uitwerking.

In de Krachtenbundeling staan ambities van het Ministerie van I&W, Rijkswaterstaat, de provincies Provincies Noord-Brabant

en Limburg en de B5-steden, met steunbetuiging van Arriva, Hermes, ProRail, Nederlandse Spoorwegen (NS) en Reizigersoverleg Brabant, NXP, Dinalog, Brainport Development, TU Eindhoven en Breda University of Applied Sciences (BUas).

Ambities op de thema's:

- Structurele gedragsverandering;
- Regionaal verkeersmanagement: Connected/Coöperative and Automated Driving;
- Mobility as a Service;
- Smart Logistics;
- Minder Hinder;
- Digitalisering en data op orde;
- Human Capital Agenda.

Ook is er een West-Brabantse doorvertaling van de Verklaring gemaakt. Goedgekeurd op 2 december 2020 door de Programmaraad SmartwayZ.NL.

Het gaat om cofinanciering van 50% van de projectkosten voor 5 West-Brabantse projecten voor de volgende projecten:

- Werkgeversaanpak/ Mobiliteitsportaal;
- Real-time in car informatievoorziening;
- Weggebruikers geleiden voor optimale benutting wegennet;
- Control Tower Moerdijk;
- Corridoraanpak West-Brabant/Breda.

Gemeente Breda neemt deel aan 4 van de 5 projecten.

Deze 5 projecten komen uit 13 regiobrede smart mobility projecten tot en met 2023 en vormen het werkpakket voor 2021. Parkeerregulering is ingevoerd in Zandberg Oost en Zandberg West en Drie Hoefijzers Noord. Nooit eerder reguleerden we zo'n groot gebied in 1 keer. Daarnaast staat Linie op de rol en is de procedure gestart rondom de Tuinen van Genta. De impact van de coronamaatregelen op de inkomsten en dienstverlening van het parkeerbedrijf is groot. Voor de exploitatie van garages, fietsenstallingen en het fietsdepot zijn de richtlijnen leidend. Aangepaste openingstijden en gedeeltelijke sluiting van locaties waren het gevolg. Hierdoor konden we niet alle doelstellingen realiseren.

Gerealiseerd:

- De wachtlijsten voor jaar-vergunningen in 2 gebieden zijn opgelost door het opnieuw bekijken van capaciteit en mogelijkheden;
- De procedure voor de jaarvergunningen is zodanig aangepast dat een jaarvergunning automatisch verlengd wordt;
- Alle automaten op straat zijn aangepast voor contactloos betalen;
- 22 automaten zijn omgebouwd op zonne-energie;
- De integratie met ATEA per 1-1-2021 is voorbereid;
- Er is een besluit genomen voor het invoeren van een avondtarief in de garages en het verlengen van de gereguleerde parkeertijd naar 01.00 uur in Fellenoord en Middellaan per 1 februari 2021.

Thema Breda is een duurzame en bestendige stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

De CO₂-reductie in Breda gaat nog niet snel genoeg om de CO₂-tussendoelen van 2030 te halen. Breda zet zich in om deze achterstand in te lopen. Om woningen en bedrijven gasloos en energiezuinig te maken, was in 2020 minder persoonlijk advies mogelijk door corona. In 2020 werkten we aan de Transitievisie Warmte, die we in 2021 aan de raad voorleggen.

Vanuit de ambitie stad in een park zoeken we samenwerking met diverse partijen om samen met hen te vergroenen. Pilots lopen er nu met woningbouwcoöperaties en bedrijventerreinen. Daarnaast worden met wijkdeals en het groene buurtjes project bewoners gestimuleerd hun eigen omgeving te vergroenen en hieraan bij te dragen. Andere voorbeelden van vergroening: het inzaaien van het terrein bij het casino en het plan voor het Willem-Alexanderplein.

Waterrecreatie heeft door de coronacrisis een enorme ontwikkeling gekend in Breda en de omliggende dorpen. Hierdoor was een grotere inzet van de gemeentelijke organisatie vereist dan in andere jaren, waardoor een overschrijding van het budget ontstond.

Door de beperkte mogelijkheid om buiten Nederland op vakantie te gaan nam de interesse in waterrecreatie in en rond de stad toe. Daarnaast leverden de beperkingen van coronamaatregelen meer inspanning en inzet op. Met name voor de zwemplassen de Galderse Meren en de Asterplas zijn voor de periode van het recreatie seizoen (1 april tot en met 30 september) maatregelen genomen om de recreatie coronaproof te maken. Aangepaste bebording, afzettingen, intensievere inzet van gastheren, extra schoonmaakwerkzaamheden, plaatsing van hekwerken en extra toiletvoorzieningen droegen bij aan de financiële overschrijding. Door stadsbrede communicatie zijn de bewoners goed ingelicht over deze maatregelen. Voor 2021 is waterrecreatie opgenomen in de lange termijn coronamaatregelen.

In 2020 nam de hoeveelheid huishoudelijk restafval per inwoner toe. De oorzaken: inwoners werkten en waren meer thuis, klusten en ruimden meer op. We zien onder andere meer grof vuil, bouw- en sloofafval, gft-afval en restafval. Deze stijging is een landelijke trend.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN ?

De actsheets duurzaamheid zijn in 2020 geactualiseerd. Dit is een concretisering van de duurzaamheidsvisie. In de omgevingsvisie en omgevingsplan nemen we dit op.

In 2020 stelden 16 gemeenteraden de concept Regionale Energie Strategie West Brabant (RES) vast. De concept RES ligt ter beoordeling bij de landelijke overheid. In 2021 wordt de definitieve RES en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma vastgesteld.

Het traject rond de transitievisie warmte is opgestart. Er is een werkgroep en een stuurgroep opgericht met professionele stakeholders om hiervoor input te leveren. Ook is een digitaal dashboard ontwikkeld dat helpt bij de analyse van de wijken.

De pilots Hoge Vucht en Fellenoord zijn afgerond. De lessen die hier zijn geleerd worden doorvertaald in de opzet van de wijkuitvoeringsplannen.

De ontwikkeling van het Bredase woningabonnement is verder opgepakt. De regeling vergt ontwikkeling van nieuwe instrumenten. Ook is inpassing in landelijke regelgeving onderzocht. De verwachting dat in het 2e kwartaal van 2021 de regeling inclusief nieuwe leenvormen ter goedkeuring aan de gemeenteraad voorgelegd wordt.

In de Klimaatbegroting 2021 is de verdeling naar klimaat-deelthema's nauwkeuriger gemaakt. De monitoring per deelthema is in de bijlagen stoplichtenschema en voortgang uitvoeringsprogramma's milieu nader in beeld gebracht.

Beschikbare nieuwe monitoringgegevens (sinds vorige jaarrekening): 2018 en 2019 (behalve mobiliteit, waarschijnlijk half maart).

Voorlopige aanname CO₂-uitstoot in 2019 voor mobiliteit: +2 kton toename CO₂-uitstoot (net als de laatste 3 jaar).

CO₂-reductie 2017-2019: 67 kton.

Via deze CO₂-reductie van gemiddeld 33,5 kton per jaar realiseren we de benodigde CO₂-reductie van 28 kton per jaar en lopen we de achterstand voor een deel in.

CO2-reductie per jaar in kton	2018	2019
Duurzaam ondernemen	-6	-48
Gebouwde omgeving	-3	-15
Duurzame mobiliteit	2	2
Totaal	-7	-60

De duurzame energieopwekking is verwerkt in de bovenstaande kton CO2-reductie.
Het percentage duurzame energie is gestegen:

- 4,7 % in 2018;
- 5,8 % in 2019.

De realisatie van windturbines langs de A16 is eind 2020 definitief door de Raad van State goedgekeurd.

De realisatie van de zonnepanelen op de Bavelse Berg is gestart eind 2020. De verwachting is dat dit zonnepark in Q2 2021 elektriciteit zal gaan leveren.

Op de bedrijventerreinen is in samenwerking met de bedrijven gestart met het zoeken naar een oplossing voor zonne-energie op daken met een zwakkere constructie. Pilots zijn in gang gezet.

Voor de visie zonne-energie is in 2020 een pas op de plaats gemaakt. Dit omdat in de interim verordening ruimte wordt gesteld dat gemeenten niet meer verplicht zijn een zonvisie op te stellen. In plaats daarvan moet de opgave gedefinieerd worden. Dat is in geval van Breda de RES. Hierin is een opgave zon op dak opgenomen. In 2021 wordt beoordeeld of een zonvisie nog steeds een toegevoegde waarde heeft.

De gemeente Breda verkreeg in 2020 diverse percelen die omgezet kunnen worden naar natuur. Met name in de Lage Vuchtpolder breidde de gemeente haar grondpositie uit door de aankoop van 26 ha. We starten volgend jaar met de inrichting van deze percelen waarbij we met name inzetten op het behoud van de weidevogels. Verder heeft de gemeente kleinere percelen verworven rond Chaamse Beek en de Rith. Ook zijn er enkele stapstenen van de Ecologische Verbindingszone Boomkikker in Bavel ingericht. In de singels zijn alle faunapassages opgeknapt of gerealiseerd. We werken volgens de ambitie stad in een park om samen met partijen te komen tot vergroening van de eigen omgeving.

Meer over VANG leest u in programma 4.

We pakten in 2020 door op de in 2019 gestarte pilot circulair grondverzet in Princenhage west Rioolvervang. Ook opende de circulaire winkel Parels in de binnenstad. De gemeente voerde met verschillende voorlopende partijen in de stad het gesprek over circulariteit.

De gemeente Breda verleende in 2020 Tennet opdracht voor een haalbaarheidsonderzoek voor de verkabeling. Verkabeling is haalbaar in Haagse Beemden en Wisselaar. Het tracé is onderzocht met een aantal varianten en vervolgens is een voorkeurstracé bepaald. Voor de verkabeling is een aanpassing nodig op het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan met het voorkeurstracé ligt in het voorjaar van 2021 ter inzage. De planning is dat vanaf 2022 de kabels in de grond gaan en in 2024 de hoogspanningsmasten verwijderd worden.

Voor duurzaam inkopen vonden in 2020 geen nieuwe ontwikkelingen plaats.

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Jaarrekening 2020	Afwijking 2020
Lasten				

Wonen in Breda	3.681	4.323	2.303	2.020
Verdeling beschikbare ruimte	3.807	4.212	5.012	-801
Grote woonprojecten in de stad	28.686	34.283	33.532	751
Bereikbaar Breda	14.876	13.950	13.520	430
Breda is een duurzame en bestendige stad	4.161	8.323	6.640	1.683
Reserve Bodemfonds	735	735	427	308
Reserve Klimaatfonds	268	268	266	2
Totaal Lasten	56.214	66.093	61.701	4.392
Baten				
Wonen in Breda	120	120	47	73
Verdeling beschikbare ruimte	1.773	2.480	2.437	43
Grote woonprojecten in de stad	24.338	21.140	26.533	-5.393
Bereikbaar Breda	17.015	13.288	10.417	2.872
Breda is een duurzame en bestendige stad	1.150	1.438	1.301	137
Reserve Bodemfonds	495	495	0	495
Reserve Klimaatfonds	244	94	44	50
Reserve parkeerbedrijf	433	433	433	0
Reserve parkeerfonds	0	0	0	0
Reserve Versnellingsopgave Wonen	3.173	3.173	1.464	1.709
Totaal Baten	48.740	42.660	42.674	-14
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	7.474	23.433	19.027	4.406

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

Het saldo van baten en lasten van programma 4 is € 4,4 miljoen voordeliger dan geraamd en wordt per thema verder toegelicht.

Dit lichten we toe per thema.

Thema Wonen in Breda € 1,9 miljoen positief

- In 2020 zetten we ons in voor de planvoorraad met harde plannen. Er was ook extra inzet voor de omgevingsvisie en het CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). De uitgaven voor locatiegebonden impulsen staan hier tegenover. Vanwege de doorlooptijd van projecten vinden ze plaats in 2021. Tegenover lagere uitgaven voor wonen van € 1,9 miljoen staat lagere onttrekking uit de reserve versnellingsopgave wonen van € 1,7 miljoen.

Thema Verdeling beschikbare ruimte € 0,8 miljoen negatief

- Voor de Omgevingswet is er een tekort van € 0,5 miljoen. Dit zijn implementatiekosten voor de Omgevingswet, die in 2022 ingaat. Tegenover een overschrijding van lasten met € 0,7 miljoen staat een dekking van € 0,2 miljoen vanuit de reserve versnellingsopgave wonen.
- Bij Stedelijke Planning & Programmering zetten we extra in op regionale samenwerking. In aansluiting op Rijkstrajecten voor landelijke woonimpuls en een programma Leefbaarheid en Veiligheid, investeerden we in samenwerking met Rijk en regio. Extra sturing vond plaats op innovatie, verdieping en accountmanagement om deze posten binnen budget te houden en zoveel mogelijk rendabel te schrijven. Binnen de post beleidsadviseur is € 0,19 miljoen van negatieve bedrijfsvoering tekort verantwoord. De subsidie Greenspace zit in de 1e fase. Lasten en baten van deze subsidie zijn te hoog ingelegd en zijn in werkelijkheid lager.
- Voor faciliterende projecten zorgde extra inzet voor € 0,25 miljoen hogere kosten. Daarvan is € 0,2 miljoen kosten verhaald en kan € 0,05 miljoen niet worden verhaald.

Thema Grote woonprojecten in de stad € 6,1 miljoen positief

- Het totale resultaat is per saldo € 6,1 miljoen voordelig, waarvan € 3,3 miljoen op grondexploitaties wonen en € 2,8 miljoen op panden en gronden. Het resultaat op lasten is € 0,75 miljoen voordelig en op baten € 5,4 miljoen.
- Het resultaat voor grondexploitaties wonen van € 3,3 miljoen bestaat uit een resultaat op lasten van € 2,6 miljoen en op de baten van € 0,7 miljoen. Het resultaat op lasten komt van tussentijdse winstnemingen, liquidatie, vrijval vanuit de voorziening grondexploitaties en correctie op onderhanden werk. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) namen we tussentijds winst bij 5 grondexploitaties, met een voordelig resultaat van € 1,5 miljoen. We liquideerden één grondexploitatie met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Voor 4 grondexploitaties met een negatief resultaat verbeterden de resultaten op eindwaarde en verlaagden we de voorziening grondexploitaties met € 1,5 miljoen. Tenslotte was correctie nodig voor € 0,7 miljoen op lasten voor onderhanden werk. Deze correctie was ook nodig bij baten en verklaart het resultaat van € 0,7 miljoen. Zie paragraaf grondbeleid.
- Het resultaat op panden en gronden van € 2,8 miljoen bestaat uit nadelig resultaat op lasten van € 1,8 miljoen en een voordelig resultaat op baten van € 4,6 miljoen. Het resultaat op lasten komt door hogere onderhoudslasten voor panden Gasthuisvelden/Sluißingel van € 0,5 miljoen en in beheer zijnde panden van € 0,4 miljoen. Hogere lasten voor algemeen, correctief, contract en wettelijk onderhoud voor € 0,2 miljoen, aankoop grond van € 0,2 miljoen en doorbelasting bedrijfsvoering droegen voor € 0,2 miljoen bij aan het negatieve resultaat. Het voordelig resultaat op baten van € 4,6 miljoen is het gevolg van hogere verkopen dan begroot. Voor meer informatie wordt naar de paragraaf grondbeleid verwezen.
- Eind december 2020 besloten raad en provincie samen tot aankoop van het voormalig CSM-terrein. De provincie besloot half januari 2021. Eind januari was de aankoop. Bij de jaarrekening deden we hiervoor volgens de gewijzigde begroting een dotatie aan een voorziening van € 8,8 miljoen. Dit bedrag staat onder uitgaven.

Thema Bereikbaar Breda € 2,4 miljoen negatief

- Het negatief resultaat voor parkeren is € 2,1 miljoen. Dit bestaat uit:
  - € 2,8 miljoen minder opbrengsten dan begroot:
    - € 1,0 miljoen uit straat parkeren;
    - € 1,8 miljoen uit de parkeergarages. Deze tekorten komen door de 1e en 2e lockdown. Voor het 1e halfjaar is er een coronacompensatie van € 1,8 miljoen van het Rijk. Voor het 2e halfjaar is landelijk € 250 miljoen compensatie toegezegd voor inkomstenderving. Toekenning gebeurt pas na vaststellen van de jaarrekening 2020 en mag niet in de cijfers 2020 worden opgenomen.
  - € 0,7 miljoen minder kosten parkeergarages en fietsenstallingen, door minder inhuur personeel en beveiliging.

- Inzet van extra formatie vanwege toename regionale samenwerking op verschillende dossiers en netwerken en opgave naar Provincie en Rijk. Daarnaast veel beleidsproducten en dus extra inzet nodig voor de mobiliteitsvisie, Omgevingsvisie, Visie Noordelijke Rondweg, beleid parkeernormering. Deze extra inzet voor de verschillende succesvolle beleidsproducten binnen mobiliteit leiden tot een tekort van € 0,3 miljoen.

Thema Breda is een duurzame en bestendige stad € 1,5 miljoen positief

- Bij de recreatiegebieden Asterdplas en Galderse Meren zijn vanwege de drukte en coronaregels gastheren voor crowdmanagement ingezet. Ook zijn er door corona extra schoonmaakkosten gemaakt. Het negatief resultaat is € 0,4 miljoen.
- Voor het uitvoeringsprogramma bodem is per jaar € 0,8 miljoen Rijksgeld beschikbaar voor bodemsanering vanuit de Wet bodembescherming. In 2020 waren géén kostbare actieve beheers-/saneringsmaatregelen nodig. Andere instrumenten zoals onderzoek en bemiddeling waren voldoende voor beheersing van humane risico's. In 2020 ging per saldo € 0,4 miljoen naar de reserve Bodem.
- In het budget van Milieubeheer is € 2,4 miljoen niet uitgegeven van de december circulaire gelden van 2019 voor geluidswerende maatregelen HSL en RRE-subsidie (lasten/baten € 0,2 miljoen). Voorstel is om de middelen over te hevelen naar 2021. Voor E-Laad is er een overschrijding van € 0,2 miljoen voor kosten herbestrating en toezicht.
- Op de kapitaallasten van Groen en Water is een overschrijding van € 0,2 miljoen.
- Het dierenasiel kreeg een hogere vergoeding dan begroot in 2020. Dit levert een tekort op van € 0,1 miljoen.
- Door corona waren Boerderij Wolfslaar en Tuinhuis van Charlotte verschillende periodes (deels) dicht. Dit betekende fors minder opbrengsten door omzet horeca, verkopen in de winkel, verhuur van ruimten en inkomsten uit de boerderij. De opbrengsten zijn € 0,2 miljoen minder dan begroot. Door inzetten op kostenreductie is het negatief resultaat beperkt tot € 0,1 miljoen.
- Over het beschikbare bedrag uit de algemene reserve van € 1,3 miljoen van de Energietransitie uit het coalitieakkoord was in 2020 geen besluitvorming. De middelen zijn dus ook nog niet onttrokken aan de algemene reserve in programma 5.

Inzet reserve, saldo € 1,9 negatief

- Thema wonen in Breda: € 1,7 miljoen minder onttrokken. De werkelijk aan de reserve onttrokken uitgaven zijn lager.
- Bodemreserve: door kosten op het product is een lager bedrag dan begroot gedoteerd en onttrokken per saldo is resultaat € 0,2 miljoen.
- Klimaatreserve: € 0,05 miljoen minder onttrokken.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen 2020	Werkelijke uitgaven tm 2020	Vrijval 2020	Nog beschikbaar eind 2020	Wat is meer/- minder nodig voor afronding	Verwachte uitgaven 2021	Verwachte uitgaven 2022	Verwachte uitgaven 2023 ev
Duurzaam wonen in Breda								
Mobiliteit	18.883	4.682		14.201		5.861	3.738	4.602
Parkeren	698	152	122	424		424		
Milieubeheer	47	26		21		21		

Groen, Water en Dierenwelzijn	5.297	2.969		2.328		1.706	622	
Grondexploitatie ten behoeve van de woningbouw	16.120	128		15.992		12.381	1.250	2.361
Stedelijke planning en programmering	3.301	476	10	2.815		921	100	1.794
Wonen	2.487	500		1.987		500	500	987
Totaal	46.833	8.933	132	37.768	0	21.814	6.210	9.744

TOELICHTING INVESTERINGEN

Mobiliteit

Aan het begin van de huidige collegeperiode was ruim € 15 miljoen beschikbaar voor investeringen in het mobiliteitssysteem (exclusief eventuele subsidies). In 2020 voerden we verschillende reconstructies uit van wegen (Zuidelijk Rondweg) en verbeteringen van verkeersregelinstantaties, voor een goed bereikbare stad. We werkten aan fietsprojecten om de inwoners van onze stad (nog) meer op de fiets te krijgen. Sommige situaties maakten we verkeersveilig.

Parkeren

Het rendabel krediet wordt gedekt uit tarieven. Dit betreft een krediet ter uitvoering van de ambitie parkeerregulering van de schil rond het centrum.

Groen, Water en Dierenwelzijn

In 2020 kocht de gemeente op diverse plekken grond voor natuurontwikkeling. Bijvoorbeeld in de Lage Vuchtpolder voor € 1,4 miljoen aan percelen. Bij de Chaamse Beek voor circa € 0,1 miljoen, in de Rith en bij het Ulvenhoutse Bos voor circa € 0,3 miljoen. Voor de EVZ (Ecologische Verbindings) Boomkikker is de gemeente bezig met de inrichting van een aantal percelen voor circa € 0,4 miljoen. Dit zijn 3 stapstenen in opmaat naar definitieve afronding uiterlijk volgend jaar. In de Rith waren de laatste werkzaamheden uit de afspraken van motie De Rith. Ook in 2020 zetten we in op faunapassages. De gemeente is intermediair voor een provinciale subsidiepot van € 0,3 miljoen, ingezet in de Rith.

Grondexploitaties ten behoeve van woningbouw

Eind 2020 heeft de raad een positief besluit genomen over de aankoop van het Corbion-terrein tesamen met de provincie en een krediet gevoteerd van € 10,95 miljoen voor het gemeentelijk deel.

Na besluitvorming van de provincie heeft in januari 2021 de gemeente samen met de provincie daadwerkelijk aangekocht. Bij de begroting 2019 is een krediet van € 5,0 miljoen gevoteerd voor het aankoopprogramma van strategische gronden. In 2020 is de aankoop van diverse locaties verkend; er is een locatie aangekocht voor de ontwikkeling van middeldure huurwoningen (€ 0,1 miljoen).

Stedelijke planning en programmering

Voor de 1e fase van de Oostflank is een krediet gevoteerd van € 2,4 miljoen voor de aanpassing van de openbare ruimte van de Vlaszak en omgeving. Daarnaast is een krediet gevoteerd van € 0,25 miljoen voor Achter de Lange Stallen. In 2020 is gewerkt aan de voorbereiding van beide projecten (€ 0,2 miljoen).

Voor de overige projecten is krediet van € 0,75 miljoen door de raad beschikbaar gesteld. Vanuit het Coalitieakkoord is de opgave om 6.000 woningen te realiseren of in harde plancapaciteit beschikbaar te hebben. De inzet van de middelen is afhankelijk van de kansen die zich voordoen. In 2020 is gewerkt aan de voorbereiding van de reconstructie van de Teteringsedijk (Tuinen van Genta) en de Koepel (€ 0,3 miljoen).

Wonen

Het krediet is bestemd voor de verstrekking van starters-, blijvers- en verzilverleningen. De uitvoering van deze regelingen geschiedt door de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland gemeenten (SVn).

De gelden worden in tranches ter beschikking gesteld aan SVn, in 2020 heeft de gemeente € 0,5 miljoen aan SVn verstrekt voor de startersleningen.

RESERVES

Bedragen x € 1.000

Duurzaam wonen in Breda	Stand 1-1-2020	Bedrag Mutaties	Stand 31-12-2020
Parkeerbedrijf reserve	1.122	-433	689
Bodemfonds	3.099	427	3.526
Klimaatfonds	862	223	1.085
Versnellingsopgave Wonen	8.693	-1.464	7.229
Totaal	13.776	-1.247	12.529

De mutaties in de reserves:

Reserve Parkeerbedrijf

Doel:

De reserve is voor opvang tegenvallers om de tarieven gelijk te houden.

Toelichting:

De reserve bestaat uit het resultaat Parkeren tot en met 2017. Afspraak is het saldo afbouwen naar 0 in 2020 tot en met 2022.

Reserve Bodemfonds

Doel:

De ontwikkelingen in de stad zijn onzeker. Inzet is maatwerk en jaarlijks anders. Met een bodemreserve vangen we pieken en dalen in de uitgaven op.

Toelichting:

De reserve vullen we met het resultaat op Bodem. Enkele restantkredieten uit de investeringsreserve gingen in 2014 naar deze reserve. Bodemsanering (grond vrijmaken van vervuiling) verwerken we door gebruik en is geen investering. De bijdrage van DUB-gelden zijn tot en met 2020. op dit moment is onduidelijk of we voor 2021 en verder een bijdrage krijgen. Vanaf 2021 is exploitatiegeld gedekt uit reserve.

Reserve Klimaatfonds

Doel:

Jaarlijks maken we het uitvoeringsprogramma klimaat, onderdeel van de gemeentelijke begroting. Inkomsten en uitgaven uit het reserve Klimaatfonds houden we bij in een register. Jaarlijks evalueert het college en stelt het uitvoeringsprogramma vast. Dit gaat ter kennisname naar de raadscommissie, inclusief de evaluatie. In 2016 begonnen we met energiezuinige projecten.

Toelichting:

Het reserve Klimaatfonds bestaat uit bijdragen door gemeentelijke samenwerking in project windmolens Hazeldonk. Hieruit ontvingen we eenmalig € 225.000 in 2014, waarvan € 75.000 voor bedrijvenvereniging LCHM (Logistic Center Hazeldonk-Meer). We krijgen 20 jaar lang jaarlijks (geïndexeerd) € 247.500, waarvan € 43.500 voor grondbedrijf. In 2021 onttrekken we eenmalig € 0,8 miljoen voor activiteiten energietransitie.

Reserve Versnellingsopgave Wonen

Doel:

In het Coalitieakkoord is een eenmalige impuls gegeven aan de Versnellingsopgave wonen voor de jaren 2019 tot en met 2022. De uitgaven worden gedekt uit (incidentele) resultaten van de grondexploitaties. Doel van de bestemmingsreserve is de gelden beschikbaar te houden voor de Versnellingsopgave wonen.

De resultaten van de grondexploitaties storten we in de reserve. De uitgaven voor de versnellingsopgave halen we uit de reserve.

Toelichting:

De werkelijke uitgaven voor de versnellingsopgave in 2020 bedroegen € 1,4 miljoen. Dit bedrag onttrokken we uit de reserve. Voor 2020 was voor de onttrekking uit de reserve begroot € 3,1 miljoen. Het verschil van € 1,7 miljoen is toe te schrijven aan de lagere uitgaven voor de versnellingsopgave, dit is toegelicht onder het product wonen.

VOORZIENINGEN

Bedragen x € 1.000

Duurzaam wonen in Breda	Stand 1-1-2020	Bedrag Mutaties	Stand 31-12-2020
Onderhoud parkeerbedrijf	2.873	678	3.550
Planmatig onderhoud Vastgoedontwikkeling	3.864	318	4.181
Voorziening verkeersregelininstallaties	124	-71	53
Verlieslatende contracten	0	8.800	8.800
Vrz van derden verkregen middelen (progr 3)	0	653	653
Totaal	6.860	10.377	17.237

Mutaties in de voorzieningen verklaren we als volgt:

Voorziening Onderhoud gebouwen Parkeerbedrijf

Doel:

De voorziening is voor egaliseren meerjarige onderhoudskosten Parkeergarages van Parkeerbedrijf.

Toelichting:

De bijdragen verhogen we volgens de bouwkostenindex (structureel).

Planmatig onderhoud vastgoedontwikkeling

De voorziening is voor onderhoudskosten van panden van het grondbedrijf. Op korte termijn is onderhoud nodig, maar ontbreekt voor deze panden een echt vast voornemen voor ontwikkeling.

De basis voor de bijdrage is een meerjarenonderhoudsplanung en doorberekening loopt tot 2026. De jaarlijkse bijdrage is € 0,5 miljoen.

Voorziening Verkeersregelininstallaties

Doel:

Hiermee houden we de verkeersregelininstallaties verantwoord en doelmatig goed. Uitgangspunten zijn:

- Geen veiligheidsrisico's voor de gebruikers;
- Geen hinder bij gebruik;
- Zo min mogelijk kapitaalvernietiging.

Toelichting:

Een jaarlijkse bijdrage van € 900.000 aan onderhoud verkeersregelininstallaties is voldoende om de bestaande VRI's op goed niveau te houden. Eerder vervangen regeltoestellen van Siemens zijn niet meer nieuw leverbaar. Dat vroeg herprogramming in de meerjarenplanung en dotatie in de voorziening. In 2020 ging € 1.400.000 naar de voorziening.

Voorziening Parkeerfonds (maakt onderdeel uit van Vrz derden verkregen middelen)

Doel:

Doel van een parkeerfonds is bijdragen te krijgen van initiatiefnemers. Zo creëren we parkeervoorzieningen of andere parkeermaatregelen. Dit gebeurt als particulieren en bedrijven dat zelf niet kunnen en we kwaliteit blijven garanderen. Met een parkeerfonds sparen we voor parkeervoorzieningen. We moeten binnen 10 jaar parkeerplaatsen aanleggen.

Toelichting:

De uitgaven zijn gebonden aan een doel en de besteding is verplichte. Per gekochte parkeerplaats storten we € 5.000 zonder belasting (BTW).

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Beleidsadvieskaarten Bredaas Erfgoed 2008	Kaderstellend	2008
Brochure grondprijzen 2018	Kaderstellend	2018
Gebiedsperspectief Havenkwartier	Kaderstellend	2017
Gebiedsvisie Binnenstad	Kaderstellend	2014
Gebiedsvisie Brabantpark	Kaderstellend	2010
Kantorennota Breda 2020	Kaderstellend	2011
Nota Grondbeleid 2014	Kaderstellend	2014
Ontwikkel- en realisatiestrategie Via Breda	Kaderstellend	2015
Ruimtelijke visie voor de Gasthuisvelden	Kaderstellend	2016
Structuurvisie Bedrijventerreinen Breda 2020	Kaderstellend	2008
Structuurvisie Breda 2030	Kaderstellend	2013
Structuurvisies Doornbos en Linie	Kaderstellend	2012
Welstandsnota	Kaderstellend	2004
Algemene verklaring van geen bedenkingen (Wabo-Bor; 24-8-2019)	Kaderstellend	2019
Erfgoedverordening	Kaderstellend	2011
Beleidsregels voor het afwijken van een bestemmingsplan	Kaderstellend	2015
Nota van Uitgangspunten Breda-Oost	Kaderstellend	2012
Nota van Uitgangspunten Ginneken	Kaderstellend	2009
Nota van Uitgangspunten Ulvenhout	Kaderstellend	2009
Verordening bedrijveninvesteringszone Breda-Oost 2017 (financieel/fysiek)	Kaderstellend	2015
Vigerende bestemmingsplannen (alle)	Kaderstellend	2019
Participatieleidraad bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving	Kaderstellend	2019
Coördinatieverordening gemeente Breda	Kaderstellend	2019
Besluit tot het aanwijzen van categorieën gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist	Kaderstellend	2019
Woonvisie Breda: wonen in een dynamische stad	Kaderstellend	2013
Aanvulling op de Woonvisie 2013	Kaderstellend	2016
Tijdelijk (werken) en wonen in Breda	Kaderstellend	2007
Verordening doelgroepen sociale woningbouw en middenhuur Breda	Kaderstellend	2019
Aanpak kamerverhuur	Kaderstellend	2014
Taakstelling statushouders	Kaderstellend	2019
Actieplan studentenhuysvesting	Kaderstellend	2016
Alliantie Breda 2019-2023: afspraken over wonen in Breda	Kaderstellend	2019
Aanwijzingsbesluit fietshandhaving Breda 2018	Kaderstellend	2018
Verordening parkeerbelastingen Breda 2019	Kaderstellend	2019
Aanwijzingsbesluit parkeren 2019	Kaderstellend	2019
Aanwijzingsbesluit parkeerbelastingen 2019	Kaderstellend	2019
Beleidsregel Bezoekersregeling type straat en type garage 2017	Kaderstellend	2017
Nota parkeer en stallingsbeleid Breda (2004, herijking 2013)	Kaderstellend	2004
Duurzaamheidsvisie Breda 2030	Kaderstellend	2016
Actsheets onderdeel van de duurzaamheidsvisie Breda 2030	Kaderstellend	2016

Bodembeheernota en bodemkwaliteitskaart vaststellen hergebruik grond	Kaderstellend	2017
Bodemmasterplan Breda 2030	Kaderstellend	2017
Impuls ruimtelijk adaptie Breda	Kaderstellend	2016
Evaluatie uitvoeringsprogramma klimaat, bodem en geluid/bodem/externe veiligheid	Kaderstellend	2017
Geluidskaarten Omgevingslawaa	Kaderstellend	2017
Klimaatnota 'Steek positieve energie in het klimaat'	Kaderstellend	2008
Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Breda 2008	Kaderstellend	2008
Luchtkwaliteitsplan 2006-2009 (Fijn) stof tot nadenken	Kaderstellend	2006
Ontheffingenbeleid Wet geluidhinder 2007	Kaderstellend	2007
Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020	Kaderstellend	2017
Notitie Recreatie@GalderseMeren	Kaderstellend	2012

